СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Число 176. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 30. липня, 1924. VOL. XXXII. No. 176. Jersey City, N. J., Wednesday, July 30, 1924. THREE CENTS

Американський уряд дістав уже запевнення від Персії.

ВАШІНҐТОН, 28. липня. — Як видно з повного тексту американської ноти до перського уряду в справі вбийства американського конзуля Імбрі товпою в Тегерані, американський уряд уже дістав запоруку від перського уряду, що сей уряд винадгородить відповідно родину по вбитім конзули.

овідавшися про новий напад тегеранської товпи, сим разом на вдову по вбитім, американський уряд приказав свому представникови в Персії заложити ще один протест проти сеї події.

ЩЕ ОНА ПЕРЕДВИБОРЧА КОНВЕНЦІЯ.

НЮ ЙОРК, 28. липня. — Дня 11. серпня відбудеться тут передвиборча конвенція „робітничої партії", яка має ухвалити програму та потвердити кандидатуру Ла Фолета.

ЗА НЕПОСЛУХ СЕНАТОВИ.

ВАШІНҐТОН, 28. липня. — Гарі Синклер, нафтовий міліонер вмішаний в аренду державних нафтових теренів, котрий не хотів станути на переслуханне на приказ сенатового комітету, вніс до суду просьбу, щоби йому дозволено внести спеціяльний спротив проти сенату.

МЕКСИКО ПЕРЕСТАЛО ЧЕКАНИТИ СРІБНУ МОНЕТУ.

МЕКСИКО, 28. липня. — Мексиканський уряд здержав чеканенне срібної монети, бо срібло послідними часами в порівнанню зі золотом сильно подорожіло.

ВИПРАВА АМЕРИКАНСЬКИХ БАНДИТІВ ДО МЕКСИКА.

МЕКСИКО, 28. липня. — Мексиканський уряд довідався, що в північній части стейту Мексика зорґанізувалася банда Американців, яка наміряє перейти мексиканську границю до стейту Чіґвагва та почати військові рубунки (таких розбишак, що рабують як військові відділи, називають „Филибастерз").

Щоби їх переловити зараз при границі, мексиканський уряд вислав федеральні війска під командою ґенерала Льопеса.

БОРОТЬБА ПРОТИ ОБТИНАННЯ ВОЛОСЯ ЖІНКАМИ.

МЕКСИКО, 28. липня. — По цілім Мексику йде тепер завзята боротьба проти нового звичаю жінок обтинати собі волося.

Бували навіть случаї, що товпа нападала на дівчат з остриженим волосем. Так случилося приміром в неділю на морськім побережу в Тампіку. Одна дівчина, нападена товпою молодих людий, втекла в море та поплила так далеко, що напасники не могли її там досягнути, а другу спас відважною поставою проти товпи один офіцир.

Щоби запротестувати проти сих переслідувань, остри-жені жінки збираються відбути тут по місті велику демонстрацію остриженних.

БРАЗИЛІЙСЬКІ ПОВСТАНЦІ РОЗГРОМЛЕНІ.

БЕУНОС АЙРЕС, Арґентина, 28. липня. — По боях, що тревали 23 дні, бразилійські федеральні війска остаточно побили повстанців та примусили їх покидати місто Сао Паольо.

Федеральні війска заняли все місто та пігнали за повстанцями, які втікають в сторону Іту. Зараз по прогнанню повстанців банки отворено та почато бизнес по крамницях.

З ШИКАҐОВСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

ШИКАҐО, Илинойс, 28. липня. — Нинішний день росправи проти Ловба і Леополда знова зійшов цілий на переслуханню свідків, покликаних прокураторією.

еМжи свідками був 9-літний хлопчина Левисон, син одного шикаґовського міліонера. Обжаловані мали намір вбити наперед його та зажадати викупу від його батька, богатого купця, але він не захотів іти з Ловбом, як сей його кликав на прогульку автом. Се й вратувало йому життя. Коли хлопчина свідок показав судови на Ловба на знак, що він його пізнав, Ловб дуже сим тішився.

ВРАТОВАНО КОРАБЕЛЬ, ЗДАНИЙ НА ЛАСКУ ФИЛЬ.

ВАШІНҐТОН, 28. липня. — „Гайда", корабель американської прибережної сторожі, натрафив на повнім океані на американський парохід „Вест Джена", котрий здався на ласку й неласку моря в північній части Тихого океану. „Гайда" перебрала на свій поклад всіх пасажирів та моряків обезсиленого корабля та потягнула його до Дач Гарбора на Алясці.

ЩЕ ОДИН КОРАБЕЛЬ РОЗБИТИЙ.

ВАЙНЯРД ГЕЙВЕН, Месечузетс, 28. липня. — Пасажирський пароплав „Майелс Стендиш", що плив сюди з Вудс Говл, вдарив коло Іст Чоп об підводну скалу. В корабли зробилася пролочина, але мимо сього корабель вспів доплисти до свого причалу в Овк Блафс.

З огляду на те, що пасажири бачили беріг та знали, що корабель вспіє дотягнутися до порту, серед пасажирів не було поляки.

ВБИЙНИЦЯ БОЖЕВІЛЬНА.

ЙОНКЕРС, Ню Йорк, 28. липня. — Стейтовий суд признав Анну Бобор, 14-літну дівчину, що вбила ножем свого 15-літного брата Івана ножем за те, що сей ганьбив її за ходженне пізною ночю,божевільною та віддав її до державної інституції для божевільних у Ґейверстро.

Про умовий стан божевільної зізнавали перед судом два місцеві лікарі. Дівчини на суді не було. Коли її пізнійше донесено про вирок суду, вона не показувала ніякого зворушення. Присутні на росправі родичі були раді з присуду.

КАРАЮТЬ ВЯЗНИЦЕЮ ЗА ВБИТТЯ ЛЮДИЙ АВТОМ.

Ню Йорк, 28. липня. — Перед стейтовим судом ставав тут за вбийство Юджін Кнолі, котрий кілька днів тому назад автомобіль та пустився на ньому з горба, не здержуючи його скорости. Автомобіль вдарив о другий автомобіль, що їхав з другої сторони, перевернув його та покалічив їдучих там двоє людей так тяжко, що вони опісля вмерли в шпитали.

Конолі признався до вини, а суд засудив його на тяжку вязницю від 4 до піводинайцять літ.

ДИВНИЙ ВИПАДОК.

Рочестер, Ню Йорк, 28. липня. — В Клифтон Спринґс, полудневій части міста, случився тут рідкий випадок. Якийсь Джеймс Волес задержав своє авто коло дороги для направи. Зараз за ним станув автомобіль Едварда Старке. Їдучи обома автами люде посідали при дорозі та ждали, поки властителі покінчать направи. В тій хвилі надїхав третій автомобіль вдарив на два авта, стоячі при дорозі та звалив їх на сидячих коло дороги людий. Наслідком випадку погиб на місци Гавзлендер, що їхав у третому авті, а пані Волес жена властителя авта, померла кілька годин опісля в шпитали. Другі вийшли з менчими ранам.

НЕБЕЗПЕЧНА ФАБРИКА.

Мавнт Голі, Ню Джерзі, 28. липня. — У фабриці штучних огнів наступив вибух наслідкомкотрого погибли на місці її властитель Майк Кората та його 14-літна дочка.

Подібний вибух счинився в тій самій фабриці два місяці тому. Тоді жертвою вибуху впали жена Кората та його спільник.

ПОГИБ ПІД ВЛАСНИМ ТРОКОМ.

Ню Йорк, 28. липня. — Джеймс Мекдермонт, шофер моторового траку, вилетів зі сидження, як трок ударив об груду на дорозі, та погиб переїханий колесами власного троку.

ВИПАДКИ ЧЕРЕЗ СОБАЧУ ВІЙНУ.

Сомерсвил, Ню Джерзі, 28. липня. — В околиці сього міста ведеться тепер завзята вобача війна. Одна частина громадян домагалася закону, щоби кожда собака мала намордник та була щеплена проти скаженини Не добившися того вони загрозили, що будуть убивати кожну собаку, що перейде на їх ґрунт.

Один з таких ворогів собак стрілив онегді до собаки, що зайшла на його поле; та собаки не поцілив, а за те поцілив жінку, що поливала цвіти на сусіднім поли. Покалічену треба було відставити до шпиталя.

КІНЬ НА ЛІТАКУ.

З Парижа доносять: Перший раз в історії летуньства перевезено цими днями літаком коня. З Парижа треба було перевезти коня до Ротердаму, де він мав взяти участь в перегонах. Його заладовано на літак який щасливо прибув до Ротердаму. Кінь перебув подорож без найменших трудноців,

600 ВИСТРІЛІВ В ПОГОНІ ЗА БУТЛЕГЕРОМ.

Ню Йорк, 28. липня. — Нюйорський залив був сценою довгої погоні Федеральної прибережної сторожі за муншайнерами. Лодка сеї сторожі зочила підозрілий моторовий кораблик, який вона знала з того що він пачкує горівку. коли кораблик не став на приказ сторожі, урякники пустилися за ними в погоню. Та корабель видно мав сильну машинерію і видно було, що він виграв перегони. Тоді урядники стали острілювати його з машинового карабіна. За короткий час Сталений паншир муншайнерів дістав 600 куль та став потапати. Лодка урядників доплила до кораблика та вiратувала всі що були на ньому а кораблеви дозволила затонути. На ньому було шкотської горівки вартости 40. 000 долярів.

ЦІКАВІ ВЯЗНИЧІ ВІДНОСИНИ

Миделтавн, Ню Йорк, 27. липня. — Місцевий шериф Скайлер діста від держави обовязок держання в вязниці свого повіту 14-літного Елмера Вошберна, котрого засуджено на 17 до 29 літ вязниці за вбийство людини.

Тепер шериф позиває в суд повіт, за те, що він видавав свої гроші грощі на удержання молодого злочинця, а повіт йому сих гроший не звертав.

ВБИЙСТВО ВЛАСТИТЕЛЯ ДОМУ.

Нюарк, 27. липня. — Нюйорська поліція арештувала Антона Яблонського хатного сторожа „дженитора" кому Джана Роспонда, властителя сього дому. Поліція догадується, що Яблонський убив Роспонда за те, що сей невдоволений зі служби Яблонського, і приказав йому забиратися з хати.

ПОГИБ ЧЕРЕЗ ВИБУХ КІТЛА.

Ню Бронсвик, Ню Джерзі, 27. липня. — В фабриці леду в готели Пайнв, що лежить недалеко звідси, вибух котел з амонією. Вибух убив машиніста Германа Кунерта, що лишень шість тижнів всього, як приїхав з Німеччини.

НАЙБРУДНІЙШЕ МІСТО НА СВІТІ.

Таким містом має бути столиця республики Гаїті Порт-О Пренс. Серединою вулиці біжать рівчаки повні всяких можливих відпадків і помий. Лише часті в тих околицях зливи полочуть те нещасне місто. В наших місточках так само стоїть справа лише нема злив.

ПРОБУВАВ УРАТУВАТИ ЖИТТЯ ТОВАРИШОВИ.

Кортленд, Ню Йорк, 20. липня. — В місцевім ставі потонули два фармерські, 15-літний Лютер Карпентер, та його ровесник Милтон Клівленд.

Клівленд поїхав з родичами до церкви а після богослуження пішов купатися. Він натрафив на яму а не уміючи плавати, став потапати. Карпентер поспішив йому на поміч але потапаючий схопив його за шию і оба потонули.

ЗАСЛАНИЙ ЩЕ ЦАРСЬКИМ УРЯДОМ.

Помер на Сибірі 110-літний старець Шебенко.

РАБІНИ ТЕЖ ЗА СКРОМНОЮ ОДЕЖЮ.

Львів, 28. липня. — Трийцять галицьких рабінів виступило тут зі спільною заявою про жіночу одежу.

Вони виступають осто проти одеж без рукавів та проти відслонювання грудий. На їх думку, безсоромність в жіночій одежі була причиною нещасть що спали на жидівство.

Жидівська національна преса виступає остро проти заяви рабінів, називаючи їх образою жидівського жіноцтва.

ЩЕ МЕНЧА

Париж, 28. липня. — Як каже Національний Союз Піднесення Населення у Франції, число уродин у Франції ще далі зменчується.

За послідну четвертину біжучого року в десять найбільших французьких містах народилося 550 дітей менче, як за три перші місяці сього року та кількасот менше, як за відповідний квартал 1923 року. Лишень міста на німецькій границі, де є досить Німців виказують зріст.

Число подруж теж зменчилося. Зменчилося число смертий.

РАКОВСЬКИЙ ІДЕ ДОМІВ.

Лондон, 27. липня. — Раковський, голова російської делеґації на російсько-англійську конференцію в Лондоні, виїзджає домів. Він каже, що їде порозумітися зі своїм урядом, а ґазети кажуть, що його виїзд показує, що конференція зовсім розбилася.

КАРЕТА ЦАРЕВИЧА В ЦИРКУ

Берлін, 27. липня. — Прегарно оздобленої карети, зробленої колись на приказ французького цісаря Наполеона для його сина, котрого він проголосив королем Риму, віддано до берлінського цирку, котрий вживає її тепер для забави дітей в берлінських городах.

РОЗСТРІЛ.

Ґуберніяльний суд у Винниці засудив на кару смерти через розстріл Павла Фрончука, бувшого старшину армії УНР., членів повстанчих загонів Заболотного і Дорошенка за шпіонажу в користь Франції. Розстріляний мав передавати всі шпіонські матеріяли ффранцуському представнику у Кишиневі.

ВУЛИЧНА ПОГОНЯ.

Дня 28. червня с. р. у Львові о год. 6. вечером можна було бачити справжній фаагмент криміналістичної фільми. На вул. Браєрівській, а пізнійще Міцкевича кількох поліцаїв гнало за бандитом, який відстрілювався та ранив кілька осіб. Врешті схоплений бандит не хотів сказати свого прізвища. Володієількома мовами.

ДИТИНА РОДИЛАСЯ НА ПІДЗЕМНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ.

Лондон, 20. липня. — Пані Бітріс Елієнор уродила дитину підчас їзди підземною залізницею.

Лорд Ашфілд, голова підприємства підземної залізниці довідавшися про сю пригоду, впросився на хрестного батька дитини та подарував її на кружку великий пугар з чистого срібла.

Американець дає пораду на конвенції.

ЛОНДОН, 28. липня. — Полковник Джеймс Лоґен, американський офіціяльний обсерватор на конференції аліянтів, умішався в суперечку, яка велася на засіданнях так званого першого комітету конференції, яка має постановити кари на Німеччину на случай несповнення нею договору про воєнні відшкодовання, ба навіть подав внесення, як се непорозуміння полагодити.

Лоґен заявився за тим, щоби тепер постановляти лишень умови договору, а справу карання Німеччини на случай несповнення договору лишити непорішеною, віддаючи її комісії, яка має бути утворена на місце так званої аліянтської репараційної комісії. Анґлійський представник противився сій пропозиції та виказував, що таке питанне, полишене без порішення, остане на все болячкою в межинародних відносинах.

Справи ще не полагоджено. Конференція ще теж не дебатувала питаня, як кликати Німців.

ГЮЗ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 28. липня. — Секретар стейту Гюз приїхав нині до Парижа.

При віаді мав він розмову з французькими ґазетярами, в якій висказав надії на лондонську конференцію. Він наміряє стрінути визначних Французів.

НОВА „ВИМЯНА МУЗҐУВ" У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, 28. липня. — На місце ґрафа Замойского новим міністром заграничних справ у польськім кабінеті міністрів став Александер Скшиньскі.

БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ЖИДІВСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

РИҐА, 28. липня. — Большевицький уряд арештував нині по ріжних містах подільської ґубернії коло півчверта сотки Жидів за приналежність до сіоністичної орґанізації.

Цікаво, що в той самий час, як відбувалися ті арешти, в Москві за дозволом большевицького уряду відбувається всеросійська конференція сіоністичної орґанізації „Хачалуц".

ФАШИСТИ ДАЛІ НАКЛАДАЮТЬ ЛАПУ НА ПРЕСУ.

РИМ, 28. липня. — Фашистський уряд далі обмежує свободу італійської преси.

Нині видано едикт (роспорядок), яким забороняється ґазетам подавати передвчасні подробиці зі слідства, які робить суд у справі відкриття злочинців, що вбили посла Матеоті.

ПЛЯНИ НОВОГО БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПОВСТАННЯ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 28. липня. — Ґазета „Гамбурґер Френденблят" подає нині сензаційну вістку про пляни нового большевицького повстаня в Німеччині.

Після сеї вістки, яку ґазета мала роздобуви з большевицьких орґанізацій, повстанне малоби початися дня 4. серпня. Як притоку до повстання большевики мали вжити невдачу проекту Доса на лондонській конференції або податкові трудности Німеччини.

Другі ґазети не дають чутці віри.

ПОХІД ЯПАНЦІВ ПРОТИ ЧУЖИНЦІВ.

ТОКІО, Япан, 28. липня. — Японський парлямент ухвалив закон про мита на всякі заграничні витребеньки, який певно сильно підорве всі заграничні фірми, торгуючі в Япані.

159 ЛЮДИЙ ПОТОНУЛО НА КОРАБЛІ.

ТОКІО, 28. липня. — Коло Нотоpo, на північний схід від Гокайдо, затонув японський корабель „Тайрей Мару".

Був се торговельний корабель, але мав в той час на собі кромі залоги ще коло півтора сотки пасажирів, самих Япанців. Корабель мав містоти півтора тисячі тон, і їхав до міста Отару, коли серед густої мраки в ночі вдарив о підводну скелю. З усіх людий на ньому вратувалося лишень 18 пасажирів та 5 люда залоги.

ВЕЛИКІ ПОВЕНИ В КИТАЮ.

ПЕКІН, Китай, 28. липня. — В цілій провінції Чіглі виляли ріки. Вилеви залляли коло 100,000 квадратових миль, полишаючи міліони людий без даху над головою. Вилив грозить великому містови Тіентсінови.

ЛЕТ ДОВКОЛА СВІТА.

РОСАЙТ, Шкотія, 28. липня. — Американська фльота вже готова товарищити американським летунам, що летять довкола світа.

Летуни мають прилетіти на беріг моря нині сполудня, і зараз почати свій лет понад море до Ісляндії.

СМЕРТЬ ВІД ГАДЮКИ В ПИВІ.

БУДАПЕШТ, Угорщина, 28. липня. — В одній коршмі в сьому місті властитель коршми Мартин Ромлер та один з гостий напилися разом по шклянці пива, наточеного зі свіжо отвореної бочки. В кілька хвилин опісля оба впали на землю та сконали, заким наспіла поміч.

Коли отворено бочку, на дні її найдено тіло гадюки. Видно, гад заліз через порожну діру в бочку, як вона ще була порожна, а бровар не вимив бочки перед наповнюванням її пивом. Догадуються також, що гадюка, шукаючи виходу із бочки, випустила їдь в пиво.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДИН ГОЛОД НА УКРАЇНІ

Доносять телеграми з Москви, що на Україні заповідається ще один голод. Се голод цукровий. Буряки мали через засуху недописати до того степення, що большевицький уряд буде примушений відложити свої пляни відбудови цукрового промислу та що буде примушений замкнути всі цукроварні в повітах київським та курським через недостачу сирого матеріялу.

Вістка має дві сторони, економічну й політичну.

З економічного боку, вона показує на страшну нездарність московського уряду в господарюванню краєм. Вістка певно закриває під погодою тяжкий факт власної нездарности. За засухою на буряки вкривається теж велика порція комуністичної господарки, яка через непевність умов відобрала селянам охоту управляти буряки.

З політичного боку телеграма ще цікавійша. Кождий Американець, що буде читати сю вістку, набере собі переконання, що Україна, се частина Росії; що без українських буряків у цілій Росії йде цукровий голод; що, значить, Україна необхідно потрібна частина Росії. Словом, під невинною нібито телеграмою про недорід буряків на Україні криється імперіялістична московська пропаганда, яка має на ціли представити світови, що Україна є сущою частиною Росії та що Росія без України обійтися не може.

Цукрова телеграма се гарний примір тої невсипущої пропаганди, що йде проти українського національного руху з Москви.

РЕЛІГІЙНА ВІЙНА В ПОЛЬЩІ

З Холмщини, Полісся, Поділля й Волині, з тих українських земель, що пару літ тому попали під польську неволю зпід московської, доходять далі невідрадні вісти. Вістки сі нагадують не 20-те століття, а більше середні, „темні", віки, коли кождий чоловік уважав своїм релігійним обовязком переслідувати другого за його релігійні почування та силою навертати його на свою віру. Отсе польський уряд конфіскує православні церкви на Холмщині, Підляшу, Полісю та Волині. Отсе загарбується церковне майно з катедральним собором в Холмі. Отсе насильно закривається сотки українських православних церков. Отсе забороняється українське богослуження та лишається побожних людей без релігійної потіхи. Навіть динаміт підкладається під православні церкви, як в часи найдиких релігійних воен середновіча.

Рівночасно з тим ідуть другі, відраднійші вісти. Український православний народ, котрий здавна привик дивитися на державу яко на покровительку православної віри, не міг спершу зрозуміти як слід варварського наступу польського уряду на православну віру і не знав, як проти неї боротися. До того ще богато проводирів православної церкви, привикнувши опиратися на московську державу, а не на народ, пішло, тепер по державну допомогу до наслідниці московської державни, до Польщі. З оборонців московської держави богато архиреїв перемінилося на оборонців польської окупації. Однак, такий повний занапад тревав не довго. Скоро наступив заворот до ліпшого. Нарід почав думати про відпір польському рабівництву. Люди стали думати, як боротися проти польських урядовиків та церковних посягань по українське добро, по українські церковні маєтки, по українське релігійне сумління. Український народ почав дозрівати. Він став приходити до переконання, що церкви, без огляду на те, чи вони греко-католицькі, чи православні, становлять добро українського народа. Люди стали не давати загарбувати його ворогам. Вони стали виступати проти своїх архиреїв, що пішли на руку польському урядови, яко проти зрадників народа й власної церкви.

Польща, розлючена сим опором, береться тепер до нових способів. Власне доносять зі західних українських земель про нові напади на українські православні церкви й громади. Придумують тепер „законні" штучки для рабування української православної церкви. Починають ліквідувати собори, та поселяти українські православні добра польськими кольоністами. По українській землі пішов новий крик обурення. Однак з нього видно, що се вже не крик роспуки, не крик безрадности, але крик боєвий. Зазив до опору проти нових затій рабівника українського народного маєтку.

Приглядаючися боротьбі православних Українців проти польського рабунку, бачиться, як наростає українське боєве завзяття, неподатливість перед розбоєм і гнетом, як росте нова українська сила, яка колись мусить розвалити польську тюрму народів і на її румовищах завести такий лад, який добрий для інтересів українського народа. Польська держава, уряд, народ і ксьондзи, нарушивши найсвятійші почування православних Українців Холмщини й Полісся, лишень рушили найсильнійшу пружину сих людий і тим самим приспішили розвій повної національної свідомости та остаточне зорґанізовання української суспільности в державу в державі.

КАМЕНЯРІ Й ГРОБОКОПИ

Зїзд ЦЕСУС-а в Подєбрадах. — Битва каменярів з гробокопами. — Що гробокопи називають „провокацією" та „образою". — Утеча гробокопів і перемога каменярів.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Одна з українських студентських організацій на чужині — Кружок Українських Гірничих Студентів у Пшібрамі — прибрала собі характеристичну назву „Каменярі".

Цю назву могли-б до себе по справедливости приложити всі инші наші студентські організації. Всі вони можуть про себе сказати словами відомої Франкової поеми:

„...кровю власною і власними кістками
Твердий муруємо гостинець, і за нами
Прийде нове життє, добро нове у [світ"...

Цим „новим життям", цим „добром новим" є для величезної більшости нашого студентства **воля й незалежність України**. Для величезної більшости — та, на жаль, не для всіх. Поруч бо з каменярами знаходяться серед нашого студентства одиниці, яких инакше не можна назвати, як **гробокопи**. Ті „рівняють правді путь" і „раз-по-раз гримають о камяне чоло". А ці схоляються перед тим „камяним чолом" і власними руками помагають копати могилу „неньці-Україні".

Ці дві течії серед нашого студентства гостро зіткнулись на річнім зїзді ЦЕСУС-а, що в днях 3—10. липня відбувся в Подєбрадах. Не треба й казати, що перша течія, каменярська, національно-свідома, була заступлена далеко сильніше, ніж течія гробокопна, угодова. Серед 60 делегатів, що брали участь у зїзді, знайшлось лише 5 (словом: пять) осібняків „гробокопної" орієнтації. Але свою малу чисельність вони надолужували нахабством, демагогією та скандалами.

Ще перед зїздом гробокопи вчинили непристойність, щоб нагадати про своє істнування. У Подєбрадах утопився український студент. Товариші його поховали й зложили на могилі вінця з жовто - блакитними стрічками. **Через ніч націоналістичні стрічки „хтось" здер і потоптав, а на їх місце положив червоні ганчірки**... Ясна річ, що це зробили не Чехи, які свято шанують свої національні барви, а тому мусять шанувати й чужі.

Почуваючи себе в незначній меншости, гробокопи не посміли відверто виступити перед зїздом з ворожими маніфестаціями. Як вони крадькома осквернили могилу свого похованого товариша, так, вони крадькома й підкопувались під спокійний перебіг зїздових праць.

На святочне відкриття зїзду гробокопи не прийшли. Чому? Дамо слово їм самим:

„Соціялістична делеґація, рахуючись з правдоподібністю провокації, постановила в інтерісах успішної праці зїзду не йти на святочне відкриття й дозволити представникам зїздової більшости на кількагодинну націоналістичну маніфестацію в їх власному крузі. Одначе, відповіддю на цю може й надто велику тактовність з боку соціялістичного студентства було з боку зїздової більшости те, що в цілях спеціяльної (!) провокації вона заарранжувала нетактовну антирадянську маніфестацію, щоб обидити й образити почування соціялістичних делеґатів зїзду".

Що-ж це була за „націоналістична" маніфестація, яка так „обидила й образила" почування гробокопів?

Було ось що:

На естраді стояло Шевченкове погрудде, прикрашене жовто-блакитними стрічками.

Зїзд проспівав „Ще не вмерла Україна".

Зїзд послав братерське привітання всім братам-студентам, що гинуть у польських, московських та румунських окупаційних тюрмах.

Це й були ті „злочини", яких допустилась „націоналістична" більшість зїзду і яка так „обидила й образила" гробокопів.

Отже запишім на память:

Жовто-блакитні стрічки на Шевченковім погрудді — це „провокація".

Співати національний гимн — це „обида".

Висловлювати співчуття жертвам московської окупації — це „образа".

По першій „протестації" посипались дальші. „Соціялістичні делеґати" подали уповноваження **з фальшованими підписами.** Коли мандатна комісія звернула на це увагу, то гробокопи зробили їй закид у „партійности". „Соціялістичні делеґати" стояли в **ноторичнім** звязку з большевицькими закордонними централями. На їх імя підчас самого зїзду прийшла з Берліну телеґрама: „Verlasset CESUS nicht voreilig. Stalen". — „Не опускайте передчасно ЦЕСУС. Сталєн". Не зважаючи на це, вони обвинувачували зїзд у „вживанні способів, непрактикованих у студентськім житті". Загалом нахабство гробокопів рівнялось їх безличности.

Та більшість зїзду — підкреслюємо це з особливою приємністю: **величезна** більшість — не дала себе вивести з рівноваги. Каменярі йшли своєю дорогою й не випускали молотів з рук. Тоді гробокопи не витримали, й хоч берлінська інструкція їм це забороняла, але на четвертий день зїзду вони таки подали останню протестацію й „опустили ЦЕСУС". Під цею „протестацією" підписались такі великі особи (подаємо їх імена, щоб вони, Боже борони, не загубились для історії):

Роман Роздольський, Осип Рудзинський, С. Леницький, М. Чичкевич.

До цих почтенних мужів приєднався також один галицький делеґат. Не визнаючи большевицьких способів боротьби, не називаємо його по імени, щоб не віддавати його в лапи польської поліції. А цей панок певно з великою приємністю віддав би якого-небудь каменяра в лапи московської чека! Ну, та кождий бореться, як йому каже совість.

Кого-ж репрезентують ці виходні з ЦЕСУС-а? Та майже нікого. Галичина прислала чотирьох делеґатів, і тих трох негайно уневажнили мандат свого четвертого товариша, який признався до большевиків. Віденська „Січ" і празька „Академічна Громада", до яких належать пп. Чичкевич, Роздольський та Рудзинський, мали на зїзді більше делеґатів, і ті за своїми товаришами **не пішли.** Лишається один Леницький, який у своїй особі представляв цілу берлінську Академічну Громаду. З його виходом вийшла з ЦЕСУС-а й ціла та Громада, себ-то разом **23 душі.**

На 3346 душ українського студентства, обєднаного в ЦЕСУС-і, це невелика втрата. Навіть краще, що ця купка патентованих большевиків пішла тепер своєю дорогою: via Харків на Москву. Атмосфера від того лише прочистилась!

Радянин.

КАСУЮТЬ ІСПИТ ЗРІЛОСТИ.

На місце іспиту зрілости в Чехо-Словаччині введуть устний та письменний річний іспит по семій клясі, а для тих, що схотять піти на університет, такийсамий іспит по осьмій. При іспитах мають звертати спеціяльну увагу на індивідуальний хист і обмежуватись здебільша до питань з рідної історії, аритметики та живих мов.

ОДНА З УМОВИН НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Цими днями кілька скромних соток нашої молоді кінчить середню школу і стає перед питанням: якому предметові присвятити найближчі роки своїх студій. Для одних це питання вирішене давно на шкільній лавці, для инших воно вирішиться якось само собою, силою факту, що „преціньж щось зробити зі собою треба". Не можна дивуватись, що „більшість скінчених ґімназистів має чимало клопоту у виборі професії. У нинішніх умовинах не менше клопотів мають зі своєю професією старші від них молоді люде, яким війна вкрала 8 років життя, а повоєнні несподіванки відобрали змогу студіювати.

Наші середні школи дуже мало приготовляють до справ, з якими мусить зустрітись кожний, хто хоче користати з прав проголошення себе „зрілим". Яким робом може ґімназист збаґнути, чи він має дані на інженіра, лікаря або правника, не згадуючи вже про безліч инших професій, до яких наші середні школи не лише не в силі духово приготовити, а просто настроюють вороже. Саме про безліч цих знехтованих професій слід сказати кілька слів для добра нашої майбутньої інтелігенції.

Европейська культура переживає чималу кризу у царині духовій та економічній. Ця криза є наслідком великанського воєнно-революційного землетрусу; економія і духові течії сплелись зі собою настільки сильно, що вони стають двома формами того самого історичного процесу. Цікаво, що з великанських перемін у структурі суспільно-державних організмів Европи галицька інтелігенція не здає собі справи. Привязання до старих, заскорузлих форм передвоєнної бюрократичної ідеольоґії вважають у нас ще на далі доказом національної послідовности та завзяття. Суспільно-політичне життя скапує на далі намуленими рівчаками, як за добросердої небіжки Австрії. Докторів, директорів, професорів, „меценасів" і инших преподобних бонз є у нас більше — як тих, що могли би користуватись здобутками їх знаття. Що-дня більше зростає інтелігентський пролетаріят; є вже адвокати та ґімназійні вчителі, що просто не в силі заробити на злиденний прожиток.

А галицьке життя пливе старим затхлим річищем. Родичі виснажують до краю свої сили, щоби діти могли придбати почесний інтелігентський титул, а діти закінчивши університетські студії — щойно вперше прикладають зі застановою палець до чола: — чи не краще було би взятись за якесь одиноке діло? Ми — наскрізь селянська нація і не диво, що пахощі інтелігентської освіти запоморочили нам голову. Стільки літ вокмачили нам керманичі нашого національного життя, що в нас бракує інтелігенції! — і нині нам важко звкнути з гадкою, що нам бракує не інтелігенції, а освічених людей і не достойників, а працездатних, незалежних громадян.

Важко переводити паралелі між нашою країною і иншими культурнішими, з яких слід би брати зразки. На це скажуть, що ми є у війнкових умовинах. Ще важче доказувати, що людина з університетським титулом може бути (і здебільша в нас є) автоматом, начиненим обривками фактів, корисним для виконування урядової функції. Більше переконуючим є, здається, аргумент, що суспільно-політичне та економічне умовини нинішнього життя домагаються від інтелігента витрати енергії та часу непропорціональної до вислідків своєї праці. Наша суспільність веде злиденне животіння, національно та індивідуально, тому, що надто мало має незалежних людей. Усі інтелігентські професії, які роблять людину урядовцем, приковують її до рабського жолоба, з якого вона мусить їсти. Чи треба нагадувати лекції останньої війни, коли інтеліґенти, запроторені у чужі держави, почували себе сто раз гірше ніж скромні ремісники, не вміючи заробити на проживок ніяким ремеслом, ніяким практичним знаттям?

Коли доводиться розмовляти на культурно-політичні теми, з поважними громадянами, не можна вийти з дива: яким робом ці добродії вміють єднати свої симпатії до радянської влади на Україні зі своїми поглядами. Їх пошана для всіх смішних пересудів дрібно-буржуазної культури перевисшає консерватизм та назадництво всіх льордів та графів найстаршої европейської буржуазії. Віддати свого сина, скінченого ґімназиста, до торговлі або промислу — яка зломана карієра! Коли не сором. Не згадуйте вже про становище ремісника.

У нас не звикли до думки, що людина якоїнебудь практичної професії може бути дуже освіченою, без огляду на чисто-фізичний характер своєї праці. Буцім-то інтеліґентне заняття урядовця є не менше механічним, а виснажує умово людину більше та швидше, як фізична праця. Кравець чи столяр може лекше взятись за книжку по 8-годинній праці, ніж учитель, який почуває тоді потребу наскрізь фізичної емоції.

Баратьба за університет причинилась у Галичині також у великій мірі до піддержання думи, буцім-то університетські ворота є найкращим входом до святині національного визволення. Сила народу виявляється найкраще у його спроможности вдержуватись на поверхні життя при найбільше несподіваних історичних метаморфозах. Сучасна інтелігенція не є клясою, яка виплекала у собі цей хист найкраще. Коли-ж діло йде про чисто духовий розвиток одиниці — університети Центральної та Східної Европи в першій мірі приготовляють до якихсь суспільних професій, а не мають на оці загальної освіти, творення індивідуального світогляду. Лише те, що людина придбала собі на шляху самоосвіти, індивідуальним зусиллям, у змаганні заспокоєння індивідуальних духових потреб — лише це творить її справжню інтелігенцію.

Нам треба і громадян з університетською освітою і людей інтелігентних, без неї. А ще більше треба нам людей зі зрозумінням потреб сучасної доби, в усіх практичних професіях, незвязаних з якоюсь одною урядовою машиною, а тим самим — незалежних. Родичі, навчені досвідами останніх літ, не повинні ставати на перепоні своїм дітям, які зважуться зірвати з нашими дотеперішніми бідолашними „інтеліґентськими" професіями, і для власного добра та суспільного, матеріяльного та духового, поєднають проктичну працю з теоретичною самоосвітою.

Наша інтеліґенція є покищо надто мало чисельна, щоби казати про її надмір. Але коли віадати її пасивну ролю, безрадну залежність від якоїсь одної шрубки бюрократичної машини, її мінімальні духові потреби, а з другого боку повну відсутність інтеліґентних сил у торговлі, промислі і всіх свобідних професіях, — висновок ясний.

Мих. Руницький.

ВСЕКРАЇНСЬКА НАРАДА УКР. СТУДЕНСТВА.

Центральне бюро постановило скликати на початку серпня ц. р. всеукраїнську нараду пролетарського студентства.

ПОДРОБИЦІ ПРО УРАГАН В ЯРОСЛАВЩИНІ.

Як звісно богато місцевостей у яворівському повіті 18. червня 1924 р. навістила страшна градова туча (град величини курячого яйця) зі зливою. Туча лютувала на просторі 29 км. У південно північнім напрямі (Ожомля-Завадів), і широкім 12 км. У східно-західньому напрямі (Яжів новий, Наконечне) **Засіви знищені зовсім у таких громадах:** Яворів разом із великим передмістям, Наконечне, Чернява і Семирівка, дальше в присілку Ситини біля Дорогомишля і Поруби біля Завадова, Мурованка, Сенатів і Румів коло Чолгинь і на двірському обшарі і на кольонії Нагачів.

Менше потерпіли громади: Черчик, Цетуля, Залуже, Яжів старий, Вербляни (присілки: Дацки, Пивоцьке), Завадів, Шиплоти, Клониці, Грушів і Будимір. Шкоди в полі виносять 5 — 75 прц. Крім повищих шкід у земних плодах, вивернув ураган кількадесять господарських будинків. І так у Яворові разом з Наконечним 118 стоділ, 20 стайнів і ушкодив 201 мешкальних домів. Крім цього зірвало бляшаний дах із парохіяльного латинського костела, української ґімназії, міської електрівні, Народного Дому, Держ. школи деревного промислу і будинку державної поліції; 2) причілки 4 вивернених, 1 стодола знищена; 3) Чолгині: 7 стоділ, 1 стайня і дім; 4) Брухналь: 1 дім 4 стодоли; 5) Мужиловичі: 2 стодоли; 6) Яжів старий:23 стодоли і 2 стайні; 7) Верблятин: 1 стод. 8) Чернилява: 1 дім, 13 стоділ і 2 стайні; 9) Семерівка: у власника дібр Кароля Кайпера 1 стодолу (67 метрів довга, при цьому поломано 4 жниварки і один сівник). Крім цього вивернув ураган 12 стоділ 3 стайні, бляшану крівлю з одного дому, а ушкоджений шкільний будинок(що ще є в будові не покінчений); 10) Нагачів: 2 стодоли; 11) Дорогомишль: (на присілку) Липини 2 стодоли; 12) Цетуля: 1 стодола.

Величезні шкоди заподіяв ураган у лісах в Семерівці, в Нагачові, громадських лісах міста Яворова і Льва Шептицького в Прилбичах.

У Прилбичах був убитий 7-літній Юрко Кархут, син Василя, придавлений тягарем повалені стодоли. **В Яворові** був убитий один кінь, другий втонув. Крім цього буря заподіяла величезні шкоди в садах, огородах і придорожніх деревах у громадах навіщених ураганом. Також великі шкоди є в вибитих градом вікнах, котрих число доходить до кількасот. Повінь зірвала міст на потоці Ретичин, на громадській дорозі Гуки-Кохнівка і міст на ріці Щан на гром. дорозі Роґізно Черчадк. Зірвало теж міст на повітовій дорозі між Шумляв і Судовою Вишнею. Телеграфічні дроти на шляху Яворів-Краковець зірвані. Зірвана телеграфічна лінія в Яворові (вже направлена). Електричні проводи (освітлення) в Яворові перервані, стовпи попереверчтані. Мійська електровня не чинна.

Урагану такого з градом й найстарші люди не памятають. Прим. град в Семерівці і зах. части Яворова доходив до величини курячого яйця. Шкоди в полі, сатах, огородах, лісах, і будинках доходять до міліонів зол. польських. Бараболя ще відросте, (хоч не всюди) але засіви знищені зовсім. Богатші люди переорюють поля, засівають гречку, садять бараболю або сіють мішанку на пашу для худоби. Бідніщі не знають, що діяти.

ЦЕЛІБАТ... ДЛЯ МЕДИКІВ.

Колеґія професорів медичного університету рішила, що що кожний кандидат на асистента мусить перед своїм назначенням зобовязатися, що залишиться у целібаті.

ДОПИСИ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На рідну Школу.

На піврічних зборах Тов. Зап. Січи, від. 117. в Ню Йорку жертвували з народнього податку 25 дол. на „Рідну Школу" в Східній Галичині.

Крім жертви члени Тов. зложили свої вписові датки яко члени „Рідної Школи". Збіркою занявся Никола Добрянський і зложив 1 дол. Відтак зложили: Василь Зіблікевич 2 дол., Іван Костецький 1 дол., Мирон Венгер 1 дол., Н. Демкович 1 дол., Гр. Стефанишин 1 дол., Н. Старущак 1 дол. Л. Кшевінський 1 дол., Йосиф Чипіль 1 дол., Й. Деревянко 1 дол., Ом. Лотоцький 1 дол., Вол. Хома 1 дол., Дм. Сеньків 1 дол., Іван Левицький 5 дол. Іван Хома. Разом всіх гроший 45 дол. посилка 2 доляри.

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

Геть з московськими найми-тами!

30. червня приїхав до Геркімер, Н. Й. Бойко — Княжевич в тій буцімто ціли, щоби вказати, як нам Українцям в Америці орґанізуватись і запротестувати проти польської влади на загарбаних нею землях українських. Свою промову він розпочав ось як:

„Дорогі Товариші! Вам відомо, як польська буржуазія гуляє по нашій рідній землі. Убійства, мордування, арештування всякого рода безправства вони сповняють над українським працюючим народом. Польська шляхта (чи тільки арна?) допускається таких страшних злочинів, що страшно й подумати. Тисячі а тисячі невинних людий мучаться по тюрмах, і т. д."

Слухаю з великою повагою і радію, що тут, в далекій Америці народ відчуває злидні свого народу у старім краю.

Аж коли Княжевич сказав щось про Українську Галицьку Армію та що Українська Галицька Армія зрадила Червоних, то я немов зі сну пробудився. Що говорив поперед того не памятаю, бо як раз тоді задумався про ті бої, у яких сам брав участь, тільки чув я мов через сон, що Княжевич накинувся на Петлюру, на Петрушевича а накінець закинув зраду Українській Галицькій Армії проти червоних. Цей хруневич розричався як би мав корчі в жолудку, на що Петлюра і Українська Галицька Армія мордували і нищили Жидів. Але чому „таваріш" хруневич не подав фактів і людям не вияснив, яка була тому причина. На його закиди я відповім перед загалом українського народа тут в Америці.

Коли Українська Галицька Армія переходила через місто Бердичів, (Бердичів жидівська столиця на Україні) а саме трета бригада то Жиди почали з вікон стріляти на стрільців. Розказу не було „бий і стріляй Жидів", але самі стрільці мусіли розправитися з ними в обороні свого життя. В такім припадку то і сам хруневич так само боронив би свого життя. Чому сей большевицький „герой" не сказав людям про це, як Українська Галицька Армія вступила до Житомира, як там жидівські комісарі замурували живцем двайцять сім українських інтелігентів. Із них добуто тільки одинайцять живих, а шіснайцять віддали Богу духа за рідний край! А далі комісарський підніжок розгорлався, як жаба на весні: Єднаймося, гуртуймося з радянськими республиками, щоби увільнити десять міліоновий український нарід, спід польського ярма. А хто власне віддав тих десять міліонів на поталу ворогам як не червоні комісарі. При кінци сказав так: Хай живе радянська влада! Хай живе Україна, без Жида і пана! Тут власне він грубо забувся. Бо перед хвилею накинувся на Петлюру, і на Українську Галицьку Армію, що нищили Жидів, а тепер сам вимовився як з горячки: хай живе Україна без Жида і пана. Сумно, дуже сумно, що межи українським народом є еще московсько-жидівські наймити, котрі стараються всіма силами перетягнути деяку часть українського народа під червоних комісарів. Жаль, що хоч деякі з наших червоних не були в тім „раю". Я сам бувем підчас революції і бувем при червоних сім місяців в сорок четвертій дивізії. Я мав нагоду пізнати добре клятих червоних катів. Вони обіцюють людям золоті грушки на вербі, а між тим мордують міліони робучого народу. Нині вже не сміє бути таких, щоби повірили, що на вербі золоті грушки ростуть. Проте звертаюсь до Вас, американські Українці: Не вірте червоним комісарам і їх наймитам, бо ні одні, ні другі не освободять нас спід польської неволі. Ми мусимо боротись самі всіми силами проти польської насилли і проти московсько-жидівських комісарів. Тільки власною силою добудемо свободу і щасте свому народови.

Микола Рибак,
був. старший десятник У. Г. А.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

До ласкавого відома всім, а з окрема Впр. ОО. Духовним.

Комітет поратовання здоровля п. Зазуляка повідомляє отсим всіх, а з окрема Впр. ОО. Духовних, в яких руках знаходяться тікети, що, аби дати більше часу до розпродажи, продовжається термін виграв-ки 10 дол. і 5 дол. в золоті до дня 21-го вересня с. р. і до сего дня можна продавати тікети.

Длятого еще раз дуже сердечно просимо не зцанедбати сеї так важної справи для нашого загалу, бо ратуючи п. Зазуляка від його нещасної долі, ратуємо не лиш особу п. Зазуляка, але сего, який своїм голосом і артизмом приносить славу для нас всіх Українців в Америці. Тому просимо всіх панів учителів, співаків і співачок і старших дітей шкільних занятися розпродажею, защо вже наперед дякуємо.

о. Й. Чаплинський, о. М. Кузів, Ів. Ваверчак, Яків Корнат.

P. S. Всі чеки чи монейордери проситься виписувати на імя касієра: John Waverczak, а засилати до Rev. M. Kuziw, 23 Walnut St., Hartford, Conn.

ПИТСБУРҐ, ПА.

Звіт зі зборів українських студентів в Питсбурґу.

Від кількох літ цих пару студентів Українців, які учащали до американських вищих шкіл робили змагання зорґанізувати „Український Студентський Кружок". Однак ці перші змагання не принесли бажаного успіху.

Доперва минувшого року число Українців студентів побільшилося й тому деякі знова піднесли гадку, щоби спробувати еще раз зібрати усіх в оден кружок.

І власне минувшого місяця, як вислід праці студентів, Івана Бека, Василя Онишкова і Петра Крайняка, відбулися перші збори (дня 29. червня 1924). На зборах були присутні слідуючі студенти:

Василь Онишків студ. четвертого року питсбурського університету, Петро Крайняк студ. другого і Іван Бек студ. тогож університету, Іван Жук студ. другого року Карнеґі Політехніки, Денис і Лев Стрільбицькі та Володимир Сова студ. першого року питс-

Вправді не мале число в порівнанню до загального числа студентів, які є в Питсбурщині, але є надія, що і прочі приступлять до кружка.

Зборами проводив Петро Крайняк, секретарував Василь Онишків. В дискусіях забирали голос усі присутні та висказували майже кождий одну і ту саму гадку, але потребу такого студентського кружка, який би гуртував усіх студентів Українців та освідомляв і приготовляв тих, котрі еще в середних школах, як і тих, що вже у вищих школах а рівночасно щоби занятися народною працею, як се роблять наші студенти товариші в старім краю, з котрими рішено навязати близші зносини.

Урядниками Товариства вибрано:

Василь Онишків, голова, Петро Крайняк, заст. голови, Денис Стрільбицький, писар, Володимир Сова, скарбник.

Кружок відноситься з просьбою до українських священиків повідомити у своїй місцевости студентів, єсли які є, про істнуванне нашого кружка, про наші змагання і цілі. Також просимо і самих студентів негайно зголоситися в члени нашого кружка.

Зголошення слати до секретаря або голови.

За уряд:
Василь Онишків
344 Becko Run Rd., Carrick, Pa.
Phone 1477 W.
Денис Стрільбицький
1703 Metropolitan St.,
N. S. Pittsburgh, Pa.

Кольоман Міксат.*)

ДУХ У ЛЮБОВНІЙ.**)

(з мадярського).

(1)

— Каспарик іде!

Ледви пронесуться ці жахливі слова з неньчиних чи няньчиних уст, а свавільна громадка як стій ховаєтгся попід ліжка або за скриню. О, цей Каспарик, цей Каспарик!

Непосидюще насіння нараз лагідніє. Запановує така глибока тишина, що чути майже як бються їх серденька.

Вони примикають очі, але всетаки бачать: розступається стіна і з далекої далечі чвалає Каспарик на білому дикому коні в червоному сертуці й синьому жупані.

Ух, вже на дворі у воздусі кланцає... То певно підкови його коня.

Та хто це той Каспарик? — спитає читач. Може то вчитель або коминяр? Алеж ні цей, ні той не їздить у червоному сіртуці на білому коні.

Літопис каже, що Михайло Каспарик жив тому двісті літ весело й радісно. Бо то був торговець вина. Пивниця його ніколи не була суха. А й кишеня не була ніколи порожна. Тай ще до цього мав таку гарну жінку, що навіть сам староста міста Любовна аж горів за нею.

Вже Каспариків батько торгував вином. Він доставляв токайське вино купцеві Ярославові Черницькому. Цей знову мав торговельні взаємини аж з Петербургом і ще дальше.

І вже про старого Каспарика оповідали дивні речі. Він вічно був на мандрівці між Токаєм, Любовною й заграницею. Спочатку купував знаменито вино в горах за два золотих, а Черницькому продавав за пять. Пізнійше купував токайське за три золоті і те саме продавав йому за два. Наслідок був, що Черницький збогатів, а Каспарик зубожів.

Надармо сушили собі голови, що привело Каспарика вести так погано справу. Не в силі були відгадати. Також і літопис згадує лише, що він мала перебував в Любовній, хоч мав там дім. Жила там його жінка з дітьми. Зате можна було його найти аж там, де жи вЯрослав Черницький. Він мав дім також. А в дому цьому жила сама одна жінка Черницького.

Лихі язики говорили, що раз Черницький заборонив йому навіть свою хату. Але пізніще таки не всилі був опертися дешевому торговцеві вина. Хай воно буде, як хоче. Що сталося, то вже давно. Час минав, Каспарик старівся. А певно і пані Черницька. Тоді теж пішла знову в гору і ціна вина. Вкінці вони обоє померли.

Всетаки взаємини між обома домами не переривались. Черницькі оставили свою торгівлю синові-одинакові Михайлові. І також між Каспариковими синами був Михайло наслідником батька.

Михайло Каспарик іще за життя старого батька счаста їздив за границю. І відтам узяв собі за жінку дочку одного фризієра. Вона, щоправда, любилася в молодому Черницькому і рада вийшла би була за нього, але старий не згодився.

— Ти можеш оженитися з ґрафянкою або щонайменше з шляхтянкою, але не з міщанською дівкою, — говорив він. — Бо знай я маю невеличку чародійну бочівочку; коли ти її сильно потрясеш, то за тобою побіжуть усі знатні панянки.

Михайло Черницький пожалувався на своє горе Каспарикови. А цей зараз зацікавився жінкою Черницького Марією. А то була чудово-гарна дівчина. Висока, струнка, барчиста, довге ясне волосся впадало в рудаве; очи великі, вохкоблестючі, вимовні. Подобалася йому так дуже, що забрав її Михайлові Черницькому з перед носа. І вже незабаром справив таке гучне весілля, що навіть сам староста підхмелив собі на ньому.

Посумнів же тепер молодий Черницький чи ні? Хто зна. Та що йому серце не трісло, це певне, бо в найблище пущання оженився з литовською дівчиною. Принайменше таку вістку принесли купці до Любовної.

На весну Каспарик із двома склеповими знову виправляв вино за границю. Тоді то дійсно привитала його молода жінка в дверях осьтаки словами (на жаль тоді словам цим не приписували великої ваги):

— Алеж ти скоро вернувся, мій любий.

— Прикро мені, що я не був довго, — сказав Михайло з осміхом. — Я лише його доставець, Каспарик із Любовної доставляю замовлене вино.

Чи то сумерк вечірний був тому винен, чи молода жінка була, короткозора — не знаходимо для цього ніякого оправдання, що вона трохи що не обняла його за шию.

(Гм — запримітив старий склеповий (північний) Іштван і хитро моргнув очима — покійна Черницька зовсім так робила з моїм паном).

То може не належить сюди, та можливе, що то була головна справа у дивній пригоді, довкола якої все обертається.

— Здорові були, пане Каспарик, у нашій хаті. — сказала жива, маленька Литовка осміхалася збентежено — але мого чоловіка нема дома. Поїхав до своєї недужої бабусі. Та він поручив мені, як привезуть вино, дати його до пивниці, а порожні бочки, як звичайно казати забрати.

І повернулася скоро наче колісце й винесла пивничні ключі. При цьому підспівувала собі якусь литовську пісоньку.

Передала ключі Касперикові. Він, як звичайно, позносив бочки найліпшого в світі вина до пивниці. Величезні стоведрові бочки, кожня була прикрашена різбленими образами апостолів або біблійними причтами. Тут можна було навчитися трохи що не всієї християнської віри. Бочки стояли тут у рядах, наче доми на вулицях міста і то старанно впорядковані, відповідно до ступіні й заслуги святих мужів. У Юдиній бочці було Трестенське вино; він не варта був ліпшого. Св. Павло був повен череві лагідного апостола Івана плило Ерлявське. В св. Антонієві ґранатово - червоне бурґундське.

Колиж Михайло Черницький вернувся до дому, переконався, що нема чародійної бочівочки, А про неї говорив йому батько, що потребує лише потрясти нею, а як стій кинуться за ним знатні панянки.

Задихався, шукає її всюди.

— Гей, жінко, жінко, де бочівка?

— Яка бочівка?

— Ця, що на ній було написано „Кермезерське зілля".

— Ну, чиж оплатиться зате счиняти такий галас, колиб то принайменше було токайське.

— Ах мовчи, бочівочка була по сам верх повна кермезерського золота!

Тепер і жінка сполотніла. Обоє шукали по всіх куточках. Та чародійної бочівочки не було. Пропала.

— Скарайжеж тебе Бог за твою неуважливість. Чиж не могла ти добре мати на оці Каспарика? Чи ти з лиця йому не бачила, що він ледащо? А може він сподобався твоїм похотливим очам, бо знаю я ваше погане кодло. Ти напевно запросила собі його на вечеру або й показала йому твою спальню. Сором і ганьба на твою голову!

Раз-два, розпустилась пліть, та не з волового хвоста, а з кіс Катерини, що сягали аж до колін. Пошкодований чоловік запінився і бісився з розпуки.

— Цей розбишака забрав її з порожніми бочками, або ти сама дала йому її. Та тепер як стій рушай мені і не вертайся без бочівочки до дому.

Катерина взяла собі адвоката і поспішила з ним негайно до Любовної.

Першим її кроком було пійти до старости. Застала його сама, як числив гроші.

— Ну, що з вами, гарненька пані?

— Ах, ласкавий пане, маю велику гризоту. Михайло Каспарик, любовницький горожанин, украв мому чоловікови з пивниці бочівочку повну золота.

— Ах, злодій, — вирвалося нехотячи старості — то тому він нечайно заплатив мені сімсот золотих.

Та зараз полапався, що сказав дурницю.

— Ну, ну, я так жартував лише, гарна пані. Михайло Каспарик чесна людина і мій добрий приятель. Як торговець вина він дуже шанований, а коли то тут то там зробить якийсь давній трикутник чесно.

Тому слід дуже точно розглянути таке обвинувачення. Хтож бачив це?

— Один Бог, — сказала зітхаючи жінка.

— Добре, добре, — відповів староста — та цього свідка непридатний. Та Катерина й її адвокат довели таки до цього, що зібрався трибунал із прокуратором Яношем Завадським і присяжними Йосипом Гертеєм і Христофом Павловським. Мусів розглядати повищу справу.

Предсідником ради був староста, але він не голосував.

— Я скажу лише повісити мого приятеля Каспарика, колиб вони засудили його, — сказав він жартібливо. — Та голосувати не позволяють мені наші близькі взаємини. Ви розумієте мене, панове.

І вони зрозуміли його так, що перші радні хитро моргнули собі очима, начеб хотіли сказати: „То зовсім не було би так зле повісити його, ге-ге, тоді молода жінка остала би вдовою".

Каспарик явився перед суддями з найневиннійшим виразом лиця на світі. То був високий, показний чоловік, із гарним, свіжим лицем. Лише в очах його крився якийсь дивний гаспидський погляд.

Коли Катерина зясувала обвинувачення, він осміхнувся:

— То смішне.

А як вона дальше говорила, він запримітив:

— Вам снилося, певно, молода жінко. Я забрав лише порожні бочки до дому. Коби то мені наповнив був їх по дорозі який добрий дух. Та вчера поскали ми їх і не найшли ніщо, лише останки вина.

Присяжні судді завдавали Катерині, згідно зі звичаєм ріжні перехрені питання.

— Чи бачили ви вже цю бочку і коли?

— Я не бачила її ніколи, але мій чоловік каже це. Я дізналася про неї щойно тоді, як уже вкрали її та як чоловік прогнав мене зі словами, щоби я не вертала, поки не віднайду бочівочки.

Староста похитуючи головою погладився по вусах мишачої краски.

—Ваш чоловік, здається, хитра птиця. Та всетаки кажу йому сказати, що він великий осел. Коли б я мав такого пташка, не відчинив би йому клітки.

Катерина спочатку не зрозуміла як слід, що він мав на думці. Щойно опісля розяснилося їй, коли Каспарик на питання „що ви скажете на те?" — відповів:

— Я, високий трибунале, кажу, що ми маємо тут до діла з недобрим чоловіком, який має має гарну, добру жінку, але який замість носити її на руках, придумав собі казку про золоту барилочку, щоби позбутися жінки.

Присяжні притакнули головами, що він може й правду говорить. Гарна Катерина сполотніла, схопилася рученькою за серце й сказала беззвучно:

— Цей чоловік бреше.

Потім адвокат виголосив промову по латинськи. Підчас промови староста закурив собі у перше люльку, яку цього тижня дістав від одного священика. А такого інструменту досі не бачили в Любовній.

Тому теж цілий суд глядів счудовано на цю нову штуку, накривку, цибух і дим, що виходив із уст старости. Цей звертався гордо то в право то в ліво, аж вкінці почалась йому крутити голова. А адвокат скрикнув люто:

— Не балакайтеж таких небелиць. Прикажу викинути вас як стій, коли не скінчите. Мені вже недобре зробилося з вашого говорення.

Тепер іще переслухано двох склепових (пивничних). Але вони самособою, ніщо не бачили. Потім прокуратор Завадський заявив, що Михайло Каспарик мусить присягнути, що не вкрав тої бочки, повної золота.

— Я готовий, — сказав Каспарик спокійно.

(Дальше буде).

*) **Міксат Кольоман** попри Йокая найвизначнійший мадярський письменник. Родився 1849 року у Склябоній (Szklabonya) ноградського комітату. По скінченні студій вступив на службу в комітаті, але скоро кинув її. Присвятився виключно журсти. Загальну увагу звернув на себе налістиці і письменницькій діяльно- „Сільськими оповіданнями" з півн. Мадярщини. Скоро, одні за одними виходили з під пера Міксата повісти й оповідання; а рівночасно працював як фейлєтоніст у визначних ґазетах. З його творів слід відмітити: „Словацькі куми", „Кремінці", дві збірки знаменитих політичних сатир „Поважана палата" і „Клюб і кульоари"; повісти „Чародійний кафтан", „Парасоля св. Петра," **„Дух у Любовній"**, „Праковський глухий коваль", „Історія дивного подружжа", „Чорний когут" й ин. Збірних творів Міксата вийшло в 1902 році 20 томів. Міксат був теж послом до парляменту. Він незвичайно оригінальний і природний оповідач, знаменитий знавець народньої душі. Попри це знаменитий обсерватор, а мова його вироблена до віртуозности. Так само глибоке відчуття краси, соняшній, ясній гумор, гостра, бистроумна іронія, це прикмети оповідань Міксата. Міксатові твори перекладені на всі культурні мови, м. ин. на: німецьку, французьку, англійську, італійську, навіть шведську, сербську і російську. На українську перекладено поодинокі оповідання ((прим. у „Літ. Наук. Вістнику", „Ділі").

) **Любовна (по мадярськи O'Lublo, по німецьки Lubiau, по словацьки Любовна) місто в колишнім мадярськім комітаті Ціпс. Теперішня частина Чехословаччини. Місто лежить над рікою Попрадом, повисше Подоліна. Є там фабрики шкіри й полотна. В 1901 році було 1977 словацьких і німецьких мешканців. Біля міста на скелі старий замок Любовна, а в долині, окруженій сосновими лісами купелева місцевість Любовна.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1925.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж Американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (єсли який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1925 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покритте коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

БЮЛЕТЕНЬ УКР. ПРЕСОВОГО БЮРА В Ч. С. Р.

ч. 15, 21-го червня, 1924 р.

—o—

Еміґраційний рух в ЧСР за травень місяць 1924.

Віділ опікування УГК за травень місяць зреґістрував 48 душ. В тому числі чоловіків 34, жінок 7 і дітей до 14 років 7. По спеціяльному положенню: селян — 24, робітників — 10, людий інтеліґентних фахів — 12, і торговців — 2. По національности: Українців — 43, Жидів — 3, Чехів та Поляків по одному. По територіяльному походженню: з Правобережжя — 2, з Лівобережжя — 5, з Кубані — 1, з Галичини — 28, з Букотини — 1 і з инших земель — 2. Подано подань до Мінва Закор. Справ про видачу документів на право побуту в ЧСР — 28.

Культурна робота Селоспілки В таборі Йозефові.

13 червня, голова Селоспілки Н. Григиріїв одвідав культурні установи Селоспілки в таборі Юзефові, а саме кооперативні курси, гарбарські курси, палятурні курси та різьби по дереву а також кооперативні установи при курсах, утворені самими слухачами під проводом лекторів, а саме: кооперативну крамницю, товариство „Ґрунт" та „Кредитове Товариство". Ці установи являються так би сказати досвідними закладами, де слухачі курсів практично провіряють те, що здбули теоретично на курсах. У всіх установах справа ведеться добре. Слухачі працюють з надзвичайною енерґією і зацікавленням. Н. Григоріїв прочитав для слухачів усіх курсів доклад на тему „Господарські завдання і праця Селоспілки". Слухачі курсів просили голову Селоспілки передати подяку орґанізаторам її та головному комітетові за урядження курсів, що дають можливість слухачам підготовитись серйозно до упертої боротьби за господарську самостійність України. Філія місцевої Селоспілки ухвалила орґанізувати крум зазначених курсів ще курси шевські та кравецькі.

Видання лекцій кооперативної школи.

Українська Селянська Спілка орґанізуючи фахове навчання, разом з тим робить все залежне для того, щоб забезпечити учнів відповідними підручниками. Не дивлячись на дуже обмежені засоби, які є на цю справу, до цього часу вже видано кілька книжок, переважно з курсів, читаних лекторами Пражської кооперативної Школи під керовництвом комісії, яка складається з Д. Ісаєвича, К. Коберського і С. Ріпецькобів — Ревізії та інструкції. Виго. Подаємо список: 1. Я Грагяг з лекцій читаних на Пражських Кооп. Курсах в 1923 р. Прага, 1923. 2. Той самий автор — Історія української кооп. Витяг з лекцій. Прага 1924 р. 3. Д-р І Гуляй — Торговельне та вексельне право. Прага 1х23. 4. І. Дуків — Торговельна наука. Прага, 1923. 5. М. Кульчицький — Комерційна кореспонденція. Прага, 1924. 6. Зразки для рахівництва. Готуються до друку. 7. М. Литвицький — Сільсько-господарська кооперація. 8. Проф В. Сімович — Коротка граматика української моти. 9. Д. Ісаєвич — Яешна кооле-Книговодство (бухгальтерія). 11. Д-р Крайбіг — Кооперацій-на аритметика (приклад). 12. Проф Туган Барановський — Популярний курс політичної економії (передрук з київського видання). 13. М. Щаповал — Громадознавство. Популярні лекції.

Пражська кооперативна школа.

1. серп. кінчається навчання у Пражс. Кооп. Школі. Іспити мають розпочатися після 20-го липня. Учням, які кінчатьэ успіхом, мають бути видані відповідні свідоцтва.

Фундація ім. Гр. Чупринки.

Комітет українських товариств в Ню Йорку, для створення видавничого фонду ім. розстріляного 1921 р. у Київі поета Гр. Чупринки передав уже на сю ціль300 долярів Укр. Гром. Вид. Фондові на видання творів Гр. Чупринки. Бюро УГВФ підписало з названим комітетом умову про створення окремої фундації ім Гр. Чупринки для видання в першу чергу творів поета, а потім і иншої літератури національно-державного змісту.. Коли фундація досягне суми 10 тисяч карб. зол., то з чистого прибутку 50 прц. передається щорічно в розпорядження Укр. Акад. Наук на анальоґічні цили. За комітет українських товариств в Ню Йорку умову ту підписали п. п.Михайло Разик, Іван Марусевич, Тимко Мелещук, Василь Лазута і Михайло Никифорченко. Бюро УГВФ. звертає увагу всіх на цей культурний виступ Українців в Америці і горячо закликає инші українські орґанізації і окремих громадян підтримати гарну справуі складати дальші вкладкина цю фундацію. Разом із тим хай це буде добрим прикладом для заснування при У. Гром. Вид. Фонді инших таких фундацій, щоб створити як найбільше нових українських виданьзвязаних з культурними змаганнями нашої нації, Бюро УГВФ доручило письменникові П. Богацькому як найшвидче зібрати і зредаґувати для видання збірку творів Гр. Чупринки.

Українське біольоґічне товариство у Празі.

Дня 10. с. м. відбулося заснування Українського Біольоґічного товариства з метою зосереджувати наукове життя українських біольоґів. Головою товариства вибрано акад. А. Старкова, заступником проф. А. Андрієвського, секр. Д-ра Сисака. В понеділок 23 с.м. відбудуться о год 2-ій реферати проф. Старкова на тему „Збільшення корисних для орґанізму поверхней, як біольоґічний закон". Проф. Андрієвського: „Студія над гемолітичною акцією дуоденального химусу" в салі типографічної анатомії проф. Вайгнера (Катаржинська ул.).

Зїзд жіночих інтернаціональних рад в Копенгазі.

До Праги повернулася українськаделеґатка зїзду жіночих інтернаціональних рад в Копенгазі С. Ф. Русова. Найбільш цікавими для нас комісіями п-і Русова вважає: комісію захисту дітей та комісію миру і третейського суду. В комісії освітній проведено резолюції про звернення уваги на становище дітей чужинців в ріжних країнах, а головне, щоб вони були в правах, що до освіти зрівнані з дітьми кожкого населення країни. Так само винесено резолюцію, щоб у місцевостях де дві нації, а особливо в прикордонних, освітні потреби кождої нації задовольнялися справедливо.

Комісія миру постановила вести працю в повній згоді з Лігою націй і доручила окремим національним жіночим радам виготовити меморандум на такі птаня: 1. Реконструкція Австриї, Греції, Угорщини, Альбанії; 2. зясувати питання в справі вільної національної освіти у всіх народів, 3. Занятися становищем меншостий в ріжних державах; 4. Через освіту і виховання сприяти установленню загального мира; 5. Вплвати на уряди і відповідні верстви в державному життю кожної країни, щоб прийти до загального обезброєння.

Крім конґресових справ п-і Русова поробила заходи (див. бюл. ч.14.) про здобуття матеріяльної допомоги нашим дітям та стипендії українським студентам і студенткам, щоб дати змогу їм вчитися в Данії. Данські кооперативи дали згоду примістити 4-ох наших студентів в найкращі господарства на 3 — 5 місяців, де вони будуть мати змогу ознайомитися з зразковим веденням кооперативної справи.

Виступи українськх делеґаток найшл широкий відгук у пресі.

З еміґраційсого життя у Франції.

У Франції перебуває досить велике число еміґрантів-Українців. Життя матеріяльне еміґрантів досить тяжке, навіть тих що змогли пстроїтсь на роботу. Так на прм. на фабриці „Кнютанк" в районі Мено працює понад 200 Українців, переважно старшни. Умови праці тяжкі. Платня за працю злиденна. Навіть кваліфіковані робітники-спеціялисти одержують таку платню, що не вистарчає на їжу. Так напр. Хемік, що працює в лябораторії, дістає не бельше 14 франків денно. В Ніломанж (департ Мозель) засновано товариство „Українська громада", де відбуваються виклади і концерти. Недавно відбувся в місті Нансі концерт української пісні. Саля була переповнена переважно Французами, які з властивою їм горячковістю обдаровували співаків оплесками і гучними „вів Укрен"!

Відгуки перемоги французьких соціялістів над національним блоком.

Закордонний комітет Укр. Парт. Соц. Революц. надіслав до французьких соціялістів, з приводу їх перемоги на виборах, привітання де між иншими зазначається надія, що перемога соціялістично - радикального бльоку буде початком замирення Европи і між иншими встановлення справедливости відносно нашого народу, значна частина котрого (Східна Галичина)була віддана під польське ярмо з великою допомогою попередніх французьких урядів(армія Галлера і инші факти).

Відгуки білого террору в Польщі.

В справі протесту французьких учених та громадських і політичних діячів проти польськогобілого террору і листа п. Тугута до Пенлеве, відомий громатський діяч микита Шаповал вислав до п. Пенлеве листа, в якому між иншими пише: „Пан Туґут збентежений протестом найвідоміщих діячів Франції проти террору в Польщі запевняє буцім то тюремний режім в польських вязницях ідеальний та що факти наведені в протесті, відповідають в дійсности лише в безконечно малій частині. Я Українець котрий 20 рокі працював в боротьбі за визволення нашого народу, зі свого боку можу Вас запевнити, що на нещастя, фактів ми маємо більше, ніж треба і ваш маніфест зачіпає лише малу частину тих нещасть, які 7 міліонів моїх співгромадян. Останні фактично позбавлені всіх громадських і людських прав, хоч де юре їх мають. Відносно так званих національних меншин котрі мала-мало не складають більшости населення Польщі, там ведеться політикадикого і безглуздого насильства не лише в тюрмах а скрізь починаючи від права на освіту і до релігійних переслідувань. Дякуючи вам і всім підписаним за те, що ви взяли голос в цій справі, запевняю вас, що вам не прийдеться спростовувати фактів, наведених у вашому протесті.

Укр. Прес-Бюро в Празі.

ЯК ЖІНКА ДАЄ ШЛЮБ.

Недавно якось стала в Англії одна жінка пастором (священником). Зараз її прийшлося давати шлюб якійсь парі. Отже вона проводила молодій присягу, в якій та присягає бути свойому мужови вірною і любити його. Слова про послух, які досі були в присязі, пастор в спідниці викинув.

ПОДЯКА

Комітет будови Укр. Захоронки в м. Угнові, заснований в Джерзи Сити, складає отсим щиро сердечну подяку всім участникам концерту, який відбувся 5. липня с. р. в Джерзи Сити, що непожалували свого труду, да досить громадно на цей концерт прибули. Особливу подяку складає славному диріґентові Укр. Хору д. А. Ґелі, котрий поніс найбільше труду і який вишколив так знаменито хор мішаний і мужеський, що відспівав кілька українських пісень прегарно, а так само і всім членам Спів Товариства ім. М. Лисенка на горах міста, які невідкавались від участи. Хотяй і горячка перешкаджала, однак члени точно сходились на проби. Так само дякуємо Всч. о. Л. Ваньови, який богато допоміч в тім концерті. Рівнож дякуємо солістам і солісткам д.д. П. Маційовському, Г. Шустикевичеви, п-ні Меланії Чура, п-нам Марії Ґела і Марії Кирчівній, пяністкам п-ні Ользі Милянович, Олені і Анні Кирчівним та другим музикантам і всім Вп. Громадянам і Громадянкам місцевим і позамісцевим, які прибули на цей концерт і сподіємось, що цего непожалували, бо мали нагоду послухати гарних пісень, які відспівав майже найлучший хор в Америці під управою диріґента д. А. Ґели а рівнож і допомогли своїми жертвами будові Укр. Сиротинця в Угнові.

КОМІТЕТ:

Іван Підгорецький, предс.; **Андрій Рубинович,** касієр; **Григорій Шустикевич,** секр.

ПОДЯКА.

—o—

Ми низше підписані складаємо сердечну подяку Укр. Нар. Союзови за виплаченнє посмертної запомоги в сумі 1000 (тисячу) долярів по нашім дорогім сині бл. п. Теодозію Лабойко. Нехай наш Укр. Народ. Союз зростає в члени не всотки, а тисячі членів. Хто еще не вписаний в члени Укр. Нар. Союза, нехай зараз днесь вступає, бо ніхто не знає, коли і яка його смерть чекає. От як наш син помер траґічною смертю. Помер молодий Орел, прожив заледви 18 літ.

Складаю щиро сердечну подяку цілому урядови У. Н. Союза за скоре виплаченне посмертного, а нашому дорогому синови нехай буде земля пером!

Стефан і Емілія Лабойко.

РЕВОЛЮЦІЙНІ ПСЕВДОНІМИ.

Російський революціонер і радянський дипльомат Літвінов має бурхливу минувшину. До цього часу він жив у ріжних країнах Европи під чотирма ріжними прізвищами. Його рідне прізвище (жидівське) має бути Валлах. Від р. 1890 до 1900 він називався Максимович. Пізнійше Граф. В 1907 у Лондоні Гаррісон, а в 1914 Максим Літвінов.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенем, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ТВОРИ ТЕАТРАЛЬНІ

ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ, образ драматичний з життя народа зі співами в 6 актах (14 осіб) 25 ц.
СЕМЕ НЕ КРАДИ, сумна комедія в однім каті (9 осіб) ....15 ц.
СИРОТИ, образ драматичний в 4 актах зі співами (12 осіб).......25 ц.
Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.